

УДК 332.146.2

Медвідь Г.С.,
асистент кафедри регіоналістики і туризму,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України в 2022 році суттєво вплинуло на розвиток регіонів. Окупація частини територій, руйнування інфраструктури та війна загалом створили значні виклики для забезпечення сталого збалансованого та пропорційного розвитку регіонів. Проте водночас відкрилися нові можливості для інноваційного розвитку регіонів, зокрема, у сферах відновлення інфраструктури, реорганізації економіки, та залучення іноземних інвестицій.

Державна регіональна політика в Україні перебуває на етапі активного становлення. Саме тому є необхідність адаптації до нових умов, що виникли внаслідок війни, та впровадження інноваційних підходів стає надзвичайно важливою у цьому контексті. Інтеграція України до ЄС вимагає зосередження всіх внутрішніх трансформацій на відповідності європейським стандартам, це означає, що регіональна політика стає ключовим пріоритетом державної стратегії, охоплюючи всі аспекти життєдіяльності суспільства.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки визначає комплексний підхід до розвитку регіонів, з урахуванням їхніх специфічних особливостей та потреб, та покликана забезпечити стале та врівноважене зростання кожного регіону України [1].

Головною метою державної регіональної політики є забезпечення сталого соціально-економічного зростання регіонів, уникнення їх диспропорційного розвитку та підвищення якості життя населення. Заходи для реалізації державної регіональної політики повинні бути спрямовані на підтримку потенційних центрів економічного зростання, які можуть позитивно впливати

на розвиток регіону. Основними напрямками модернізації регіональної політики є – розширення доступу до інвестиційних ресурсів, збільшення можливостей для впровадження інновацій, розвиток міжрегіонального співробітництва, раціональне й ефективне використання природних і рекреаційних ресурсів, вирішення проблем регіональної екологічної політики [3].

Інновації у розвитку регіонів виступають ключовим каталізатором економічного та соціального прогресу на локальному рівні. Одним із ключових аспектів для забезпечення сталого розвитку регіонів є використання наступних інноваційних інструментів:

1. *Смарт-спеціалізація* визначає пріоритетні напрямки розвитку регіону на основі його конкурентних переваг та інноваційного потенціалу. Перевагами смарт-спеціалізації є сфокусоване використання ресурсів, підвищення конкурентоспроможності регіону та створення нових робочих місць. В ЄС концепція смарт-спеціалізації застосовується як інноваційна система розумних рішень, спрямованих на активізацію структурних змін в економіці регіонів, формування та розвитку регіональної спроможності ефективного функціонування на найважливіших світових ринках [2].

2. *Цифрові технології* спрямовані на використання цифрових технологій для покращення управління регіоном, розвитку економіки та підвищення якості життя. Перевагами цифрових технологій є підвищення прозорості та підзвітності влади, удосконалення доступу до інформації та послуг та розвиток нових галузей економіки.

3. *«Зелені» інновації* розробляються для впровадження нових технологій та методів, які мінімізують вплив на довкілля та сприяють сталому розвитку. Перевагами «зелених» інновацій є зменшення забруднення довкілля, збереження природних ресурсів, створення нових робочих місць.

4. *Кругова економіка* передбачає застосування методів переробки, використання вторинних ресурсів, та зменшення відходів для створення більш ефективної економіки. Переваги принципів кругової економіки полягають в

ефективному використанні ресурсів, зменшенні відходів та сприянню екологічній стійкості економіки.

5. *Відновлювана енергетика* полягає у використанні відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, та гідроенергетика, що сприяє зменшенню викидів парникових газів та залежності від нестабільних ресурсів. Перевагами є зменшення забруднення довкілля та ризику від залежності від нестабільних енергетичних ресурсів, сприяючи при цьому збільшенню енергетичної стійкості.

6. *Екологічний дизайн інфраструктури* Розробка інноваційних рішень у будівництві та плануванні міст для максимального збереження природних ресурсів та зменшення впливу на довкілля. Перевагами екологічного дизайну інфраструктури є створення більш ефективних та стійких до змін середовища міст, що забезпечать підвищення рівня життя мешканців та зниження негативного впливу на довкілля.

Отже, використання інноваційних інструментів у регіональній політиці є ключовим фактором у досягненні сталого розвитку. Для успішного впровадження інноваційних інструментів необхідно створити сприятливе політичне та економічне середовище, забезпечити доступ до фінансування, та залучати участь громадськості. Інноваційні інструменти регіональної політики мають значний потенціал для стимулювання економічного зростання та забезпечення сталого розвитку регіонів.

Література

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 09.04.2024)
2. Єрмакова О.А. Сучасні виклики для інноваційного розвитку регіонів України. – Приазовський економічний вісник. – Випуск 1 (18). – 2020. – С. 186 – 190. 36.pdf (kpu.zp.ua)
3. Кравець, А. Ю., & Астахов, І. В. (2024). Регіональна політика України: проблеми та перспективи. Політичне життя, 44-51.